

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravljanje prejeto mesečno K 1-70

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petstvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenim nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisni se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 182.

Današnja številka obsega 6 strani.

Nemški nacionalizem od Nemcev obsojen.

Na pretekli ponedeljek zvečer so sklicali nemškonacionalni štajerski poslanci v Gradec velik shod, na katerem so nameravali obrazložiti svoje stališče glede štajerskega deželne zboru in prepričati svoje volilce o pravilnem postopanju nasproti slovenskim poslancem.

Prišli so na shod nemškonacionalni deželni poslanci: profesor dr. Hofman pl. Wellenhof, dr. pl. Kaan, profesor dr. Kratter, Otter, ravnatelj Pichler in Stallner. Shodu je predsedoval graški župan dr. Graf. Poslanca Wastiana ni bilo, morebiti se mu je že zdela, da zna kaj zagreti. Zbrani so bili tedaj na shodu močje, katerih roka vodi krmilo nemško - nacionalne politike. Prišli so si roke umivati zaradi nedelavnosti štajerskega deželne zboru, pa so se še bolj umazali, prišli so tolažiti nemške volilce, pa so jih še bolj razkačili, prišli so preklinjati slovensko obstrukcijo, pa so jih nemški volilci sami prekleli; vsedli so se na sodni stol, hoteč obsoditi slovenske štajerske poslance, občinstvo jih je pa vrglo iz tega stola, se vsedlo samo nanj in izreklo nad njimi krvavo sodbo! Pravijo, da je bil ta shod za Gračane prav posebna specialiteta in da so šli nemškonacionalni poslanci s tega zborovanja tako preplašeni kakor obstreljeni zajci.

Začel je dr. pl. Kaan. Povedal je, da bo prišlo k dosedanjemu primanjkljaju štajerskega deželne proračuna še 3 milijone K: 1 milijon več za vzdrževanje nove bolnišnice in 2 oziroma 2 in pol milijona kron za zboljšanje učiteljskih plač. Dežela ima gozdov v vrednosti 8 milijonov K, pa neso vsi skupaj 15.000 K, dežela ima v svoji oskrbi toplice Dobrna in Rogatec, ki bi bila lahko prava zlata jama za deželo, če bi bila v pravih rokah, tako pa neseta 15.000 K. Ko je skušal nemškonacionalno večino izgovarjati, češ, da ne pade nanjo odgovornost za slabo gospodarstvo, je zadonelo iz vseh kotov in strani: Kdo pa drugi! Najbolj zanimivo je bilo, kako se je mož sukal okoli

slovenske delegacije v štajerskem deželnem zboru. Sprva se ni upal s pravo besedo na dan, ko je pa začel trditi, da uganjajo Slovenci politiko izsiljevanja, da so oni krivi nedelavnosti deželne zboru, se je začel strašen škan-dal. Vse je vpilo: ni res, ni res, to uganja Wastian! Mož je končal med velikanskim hrupom, sikanjem in žvižganjem.

Nato je povzel besedo profesor dr. Hofman pl. Wellenhof. Pripovedoval je, da se ne sme koža nemškega naroda prodati. (Klici: »Je že prodana«.) Ko je povdarjal, da je delovanje deželne zboru velikega pomena, so se začeli navzoči krvavo norčevati. (Klici: »Zdaj ste šle na to prišli, kar zaprite vse skupaj, vladni komisar bi bil sto-krat modrejši od vas«.) Ko je pa začel govoriti o nemški zvestobi, o ljubezni do nemškega ljudstva, o upoštevanju učiteljskih teženj, je pa zagrmelo od vseh strani: fraze, fraze, same besede, nemškonacionalna zveza na Dunaju, ta je že pokazala »ljubezen« do nas! Govornik je stopil raz oder med neprestanim žvižganjem.

Še slabše se je godilo vseučiliščnemu profesorju dr. Kratterju. Ta je začel kvasiti o trializmu, o Veliki Srbiji, o nevarnosti Jugoslovanov, proti katerim mora nemška pest trdo nastopati. Namesto odobravanja so mu donele ves čas na ušesa zabavljice in zasmeh. Mož se je nazadnje tako razjezil, da je zaklical: »Če pa zna kdo drugi bolje to stvar napraviti, mu radi naše mesto odstopimo«, in izginil med velikanskim krohotom in sikanjem.

Nato je nastopil deželni poslanec Otter. Ta pa ni niti poskušal braniti nemških nacionalcev, ampak sam je neusmiljeno raztrgal nemškonacionalno politiko in z neverjetno rezkostjo in odkritostjo razgrnil intrige in prazne fraze nemškonacionalne večine. Njegov govor je bil prava obramba za slovensko politiko. Napadel je Wastiana in rekel, da nimajo nekateri ljudje čisto nobenega smisla za pravo narodno delo, da so sami narodni frazerji, katerih je ljudstvo sito. Med velikim odobravanjem je pokazal na krščansko socialne deželne zbornice, ki imajo uzorno gospodarstvo, ki pa tudi skrbijo za svoje učiteljstvo in pa uradništvo, medtem ko imajo nemškonacionalci za te samo par ničvrednih fraz o ljubezni do nemštva, učiteljstva in napredka. »Kaj je

bolj važno«, je rekel, »ali da se ceste in mostovi zidajo, občine pred polomom obvarujejo, da imajo učitelji, deželni uradniki, udove in sirote jesti, ali da ima en deželni šolski nadzornik več odločen glas v deželnem šolskem svetu? (Velikansko odobravanje. Pfuj Wastian!) Samo za to se je slo! Če se pravi, da bomo Slovence moralno ubili, je to neumna fraza. V jeseni bo še slabše. Sedaj bi prišli še poceni skozi, kasneje bomo pa primorani spraviti skleniti štajerski deželni šolski svet ni bil nikdar nemškonacionalna postojanka.« Govornik je končal med velikim odobravanjem.

Sedaj so pa nastopili tožniki! Nastopali so eden za drugim, povečini učitelji in začeli brati levite svojim lastnim poslancem. »Mi ne potrebujemo narodnih fraz, ampak narodnega dela. Učiteljstvo ne bo več držalo stremenj nemškonacionalnim poslancem, da bi zopet do mandatov prišli. Deželni zbor bi lahko delal, ko bi ne bilo Wastiana. Wastian se iz naroda norca dela, je prazen frazer, ki goni deželo v gospodarski prepad. Taki ljudje morajo izginiti iz nemške javnosti.« Cel čas je odmevala dvorana od odobravanja volilcev, in ves čas je grmel po dvorani: Pfuj Wastian, tako da so okna žvenketala.

Ob koncu shoda se je sprejela resolucija, ki obžaluje, da so tudi nekateri nemški poslanci preprečili delovanje deželne zboru in se vlada pozivlje, naj deželni zbor razpusti.

Ta shod, na katerem je bila zbrana gardna četa nemško - nacionalne stranke, ki je svoje lastne poslance tako desavoirala, je velike važnosti in pomena in sicer ne le za štajerski deželni zbor, ampak tudi splošno za nemškonacionalno politiko.

Prva posledica tega zborovanja bo sprava v deželnem zboru in sporazum s Slovenci. Popolnoma je izključeno, da bi nemškonacionalna večina še sledila narodnim hujskačem ala Wastian in drugim spodnještajerskim narodnim petelinom. Parola »Nicht nachgeben«, je zlomljena; slovenske zahteve se morajo upoštevati! Nemški nacionalni brambovci sami so prišli do spoznanja, da so Slovenci enakopraven faktor, s katerim je treba računati. V tem oziru so se skazali modrejše od slovenskih liberalcev, ki so kakor najeta druhal cel čas zabavljali čez slovensko obstrukcijo v deželnem zboru.

Drugič: Nemško-nacionalna prenapetost se je sama sebe ubila. Najhujši privrženci Súdmarke in Schulvereina, največji propagatorji nemštva na štajerskem so sami označili nemškonacionalno politiko za pogrešno in napako. Fraze, bojne pesmi, ki so nek-daj uplivala na te ljudi, kakor mesečina na lunaste ljudi, so izgubili svojo silo.

Nemškonacionalni terorizem spodnještajerske nemškutarije je strl; strl ga je nemškonacionalni volilec sam in odvzel nemško-nacionalni večini veliko breme. Trajalo je pač dolgo časa, da se je nemškonacionalna večina vzdrnila; zdaj je več kot gotovo, da se bo z primerno energijo otrsela te spodnještajerske more.

Najlepše znamenje je pa to, da je enkrat žmagnala narodna pamet! Ta shod nas uči, da sili na dan kakor na štajerskem tako tudi na Koroškem misel, o narodni spravi, zavest, da je treba z roko v roki na skupno gospodarsko delo za deželo in za oba naroda. Čim dalje bolj prodira trezno načelo, da je sedanjí narodni boj škodljiv obema strankama in da se je treba narodne prenapetosti otresti. Dal Bog, da bi se res koroški in štajerski Nemci tega načela tudi vedno držali!

Draginje je konec!

Dunaj, 13. sušca.

Gotovo se v državnem zboru ni še o nobenem perečem vprašanju toliko govorilo, kakor o draginji. Pa tudi v deželnih zborih in sploh v širši javnosti je draginja že več kot eno leto na dnevnem redu. Koliko krika je bilo samo zaradi argentinskega mesa! Bivši trgovinski minister Weiskirchner je večinoma radi tega zgubil svoj državnozbornski mandat in moral odložiti ministrski frak. Vseprek so kričali proti draginji in iskali azazele, da bi jih žrtvovali za stradajoče množice. Draginski odsek poslanske zbornice je predsedal cele dve in si ubijal glave, kako bi preginal to ljudsko moro. Po dolgih in burnih razpravah je sklenil za dva koša resolucij, ki naročajo vladi, naj stori to in ono. Vlada pa je mirno poslušala in kvečjemu odgovarjala, da mora slišati mnenje raznih enket. V enketah pa imajo navadno isti prvo besedo, proti katerim je naperjena vsa akcija. Enkete v takih slučajih niso drugega, nego stranski tiri, na katere za-

LISTEK.

Spomin na pesnika A. Medveda.

12. marca 1912.

Večer je. Slonim pri belih oknih starega gradu. Skrivnostno molče častitljivi grajski gozdovi, kakor v sanje zazibani od usnavajočih, šumljajočih koles mojega sosedu tam v dolini . . .

Na visokem oblačnem svodu je ugasnila luč. Letos je zopet obletnica z libero. Danes dve leti je ležal v tej zeleni sobi na mrtvaškem odru brez duše, ki se je bila preselila v večnost . . .

Te kratke vrstice naj bdo spomin na pesnika Medveda!

Poezija bodi evangelijski življenja! — In vendar, ko vzamemo v roko kako novo pesniško zbirko, s kako prazno dušo jo navadno odložimo. Kje je misel, da bi vžgala srce, kje beseda, da bi nas pretresla, kakor božji grom in kje je moč, ki bi potegnila ljudske duše za seboj? Po-manjkanje velikih misli, globokih čustev, zgolj prazno ljubimkovanje in norčevanje iz svetih reči — to je neredko novodobna poezija.

Medved ni bil pesnik te vrste. Pre-vare življenja so mu sicer zasekale glo-boke rane v srce, a on ni tožil, premišljal

je svoje bolečine, se vglobil v skrivnosti krivde, milosti in oduščenja in pokazal v svojih delih, kako se življenska modrost objema s poezijo.

Medved je bil lirik razuma in krščanski modroslovec. On ni prikrival svojih zmot. V bridkem kesanju se je vračal kot izgubljeni sin nazaj v domačo hišo, v narode svoje, ga nebeškega Očeta, na njegovo Srce. Kar je grešil in trpel, vse je očiščeno v ognju spoznanja in kesanja:

Jaz ljubim svojo dušno bol,
kot delež svoj od vekov dan,
kot tihi mrak, ki les in dol
ovija v mehke pajčolan.

Medved trpi kot mož, ki ne pozna jokavih vzdihov in obupnosti. Življenje mu je visoka šola trpljenja, v katerem se uči kakor svetopisemski Job prave modrosti. Njegov svetovni nazor je torej plod trdih izkušenj in notranjih bojov, ki ga je konečno pripeljal v samoto turjaškega gradu. —

Medved je bil rojen pesnik. Svoj pri-rojeni dar je vzgojil in obogatil v nepre-stanem delu. Poezija je bila življenje njegovega življenja, duša njegove duše. Vse njegove misli so se snovale v tisti obliki, ki tudi v dobi dekadentizma ni krenila s prave poti, zato je vse, kar imamo od njega, tako dozorelo in popolno, kakor

bronast kip, stoječ na trdem, nepremakljivem temelju.

Njegova dela slonijo na najširši podlagi, ker Medved je bil lirik, epik in dramatik in ostane kot klasik in učitelj poetike — slovenskemu narodu.

Noč je. Luč je ugasnila na mizi. Slonim pri oknu in zrem v tiho, mirno noč, poslušajoč šumljajoča kolesa sosedova tam v dolini in na misel mi prihajajo verzi mojega starega prijatelja Silvina Sardenka, posvečeni Medvedovemu spominu:

In ko si šel
korakov naglih v lepši kraj,
en sam trenotek
pogledal morda si nazaj:
»Ne živel z Vami bi sedaj
en sam trenotek«.

Fr. Pavšič.

H. Sienkiewicz:

V peščen puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.
(Dalje.)

VIII.

Noč je bledela. Ljudje so hoteli zasedeti velblode, kar so naglo zagledali pustinskega volka, ki je z med noge zviti repom tekkel čez pot kakšnih sto korakov pred karavano in ko je prišel

na nasproti ležečo ravno višino, hitel z vsemi znaki strahu, kakor da bi bežal pred kakšnim neprijateljem. V egiptčanskih pustinja in takih divjih zverin, pred katerimi bi se tresli volki in radi tega je ta prizor zelo prestrašil sudsanske Arabce. Kaj bi moglo biti? Ali bi preganjalci bili že tukaj? Eden izmed beduinov je naglo splezal na skalo, komaj pa da je pogledal okrog, je še hitreje skočil doli:

»Pri preroku!« zaklical je zmeden in prestrašen, »menda teče lev proti nam in je že tukaj!«

V tem trenutku se je izza skale razleglo z debelim basom: »Vov«!, nato sta pa Stanko in Nelka zakričala oba obenem:

»Saba! Saba!«

Ker pomeni to po arabško: lev, so se beduini še bolj prestrašili, toda Hamis se je nasmejale in rekel:

»Jaz poznam tega leva.«

»Kaj«, je zategnjeno zažvižgal in v tem trenutku je skočil ogromni britan med velblode. Ko je zagledal otroke, je od veselja prevrnil Nelko, ki je stegala k njemu roke. Spel se po Stanku, potem pa cvileč in lajajoč tekkel nekajkrat okrog obeh, še enkrat prevrnil Nelko, se še enkrat spel po Stanku, potem se pa vlegel k njunim nogam in pričel zevati.

vozi tovore, da tam običe. Najodločneje se je vlada upirala kartelnemu zakonu, ki bi vsaj omejil razne zlorabe kartelov. Mnogi so se bali, da bodo socialni demokrati pri tej priliki postavili ves družabni in gospodarski red na glavo. Ta strah je bil prazen. Socialni demokrati in tudi razni meščanski demagogi imajo vedno dve železi v ognju, eno za javnost, drugo za domačo porabo. Kartelistom te dvojke ne bodo skalele vode. Sicer pa so danes obveljali tudi skoraj vsi predlogi socialnih demokratov. In sedaj je konec draginje!

Draginjski predlogi.

Prvi se tiče petroleja. Francoski in angleški kapitalisti so pokupili rafinerije v Galiciji, in sicer v Limanovi in Dziedicu. Prodajali so petrolej pod ceno, da bi preprečili izvoz v Nemčijo in Francijo, koder so z močnim kartelom obvladali trg. Cena petroleja je padla na 24 kron in še nižje. Vsled tega so morale manjše domače rafinerije ustaviti prodajo. Vsled tega je vlada vnanjim rafinerijam odtegnila vse olajšave. Cena petroleja je poskočila na 35 kron pro meterski stot. Ta cena približno odgovarja razmeram in stroškom dobave. Z ozirom na to predlaga odsek:

»Da se petrolej dalje ne podraži, naj vlada nadaljuje dosedanje akcijo.« Poljski socialni demokrat dr. Diamand pa predlaga še dostavek: »Proizvajalni stroški državne tovarne v Drobobiču naj služijo za podlago pri določanju cen.«

Z ozirom na draginjo premoga predlaga odsek: »Vladi se naroča: 1. Da predloži načrt zakona, ki pooblasti državo, da sme vsak čas iz vzrokov javnih koristi premogovnike prevzeti v svojo upravo, posebno tedaj, ako so lastniki premogovnikov in prostosledov zvezani v kartelih ali pa dogovorno z drugimi podjetniki omeje dobavo premoga.

2. Vlada naj predloži načrt zakona, po katerem more vsak čas poddržati premogovnike; odškodnino pa naj določajo redna sodišča.

3. Ministrstvo za javna dela naj določa za premog zadnje cene.

4. Vlada naj strogo izvršuje rudarski zakon.

5. Vlada naj zniža prevozne tarife za premog in pomnoži število vozov na železnicah.

6. Vlada naj iz državnih premogovnikov oddaje premog naravnost konsumantom.

7. Vlada naj pokupi prostoslede v Galiciji in odpre premogovnike. Kupčija s prostosledi naj se prepove.

8. Vlada naj iz državnih premogovnikov oddaje premog konsumnim društvom in kmetijskim društvom, ki naj ga prodajo po lastni ceni itd.

Draginjski odsek se v posebnem poročilu obširno bavi z žganjem in predlaga: »Da se ne podražita krompir in spirita, naj vlada predloži načrt zakona, s katerim se bodo odpravile vse premije žganjaren, izvzemši male kmetijske. Vlada naj ne dovoli prisilnih koncesij takim podjetjem.

Proti kartelom sploh predlaga odsek: 1. Vlada naj zbornici predloži poročilo, ali so že dani pogoji za državni monopol trgovine z železom, sladkorjem, pivom, petrolejem, spiritom, premogom, milom in drugim blagom, ki ga podražujejo karteli; 2. dokler nimamo kartelnega zakona, naj vlada kartelom odtegne vse olajšave na državnih železnicah.

Poljski poslanec Zaruski in Tefel sta predlagala, naj se odsekovo poročilo glede petroleja vrne narodnogospodarskemu odseku. Za ta predlog so glasovali Poljaki, večina Čehov, Rumuni in nemško-narodna zveza; proti predlogu Slov.-hrvatski klub, Rusini, socialni demokrati, krščanski socialci, češki in nemški radikalci. Takozvana vladna večina pa je s 196 glasovi proti 235 ostala v manjšini. Ker poljski predlog meri na to, da se vsa stvar zavleče in omogoči podraženje petroleja, se nam več kot čudno zdi, da so zanj glasovali tudi dr. Ravnihar, Biankini in Ivčević. Doma kriče proti draginji in kapitalizmu, tukaj pa glasujejo nasprotno. To so politični veterjnaki. Skoraj soglasno pa je bil sprejet odsekov predlog z dostavkom dr. Diamanda. Obveljal je tudi Hudečev predlog, naj vlada v treh mesecih predloži vse gradivo kartelne enquete in načrt kartelnega zakona.

Nadalje je zbornica glasovala po imenih o predlogu Zaruskega, naj se predlogi glede drugih kartelov vrnejo odseku. Tudi s tem predlogom hočejo ustreči le kartelistom na škodo najširših slojev prebivalstva. Kaj pa more ta ali drugi odsek še storiti, ako draginjski odsek vsled vladnega odpora ni mogel bolj v živo zadeti raznih kartelistov. Tudi ta predlog je bil odklonjen. Odklonjen je bil tudi predlog, naj se vladi izreče graja, ker ne dovoli uvažati saharin; ravnotako je večina zbornice odklonila predlog, da vlada za razno blago razveljavi uvozno carino, dokler karteli ne znižajo cen. Sprejet je bil predlog Schoepferjev, naj vlada predloži načrt novega rudniškega zakona, ki pooblašča vlado, da more po potrebi poddržati premogovnike. Obveljali so tudi vsi ostali predlogi glede premoga in spirita. S tem je bila večmesečna draginjska razprava končana. Z ozirom na mogoče uspehe raznih predlogov, krič in agitacijo raznih političnih krošnjarjev smemo pač reči: »Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.«

Jutri se prične prvo branje brambne predloge. Vse je drlo v dvorano proračunskega odseka, da se vpišejo med govornike.

Glasba.

ASSUMPTIO.

Oratorij P. H. Sattnerja.

Da se naš mali narod dviga v zadnjem času kulturno višje in višje, to vsakdo prizna, ki krog nas opazuje naše gibanje. Na vseh poljih umetnosti gremo krepko naprej, kakor da bi hoteli in skušali uhiteti naše sosedne kulturonošce ter jim pokazati, da živimo in da hočemo živeti ter se z njimi kulturno vzporediti. V vseh panogah umetnosti gremo naprej, tudi v glasbi.

In najnovejši, prvi slovenski oratorij pomeni resnično velik korak, recimo skok naprej, s stališča celokupnega napredka. In s tega stališča naj se opazuje pomen tega dela.

Po trnjevi, trudapolni poti je skladatelj, nam že davno po svojih cerkvenih in posvetnih pesmih vsled njih plemenite melodike omiljeni p. H. Sattner pogumno zastavil pero k prvemu slovenskemu delu velikega stila. Velike množice, navzoče pri večeršnjem koncertu, so pričale, da se naš kulturni svet zaveda pomena tega relativno epohalnega dela, ki je izzvalo ve-

liko navdušenja v znak spontane hvaležnosti za prvi slovenski oratorij. Isti ima tri dele: I. Dormitio (Smrt), II. Assumptio (Vnebovzetje), III. Coronatio (Kronanje).

Uvod, v katerem je nabranih nekaj glavnih tem iz oratorija, je kratek ter vodi neposredno v I. del. V njem se menja sopranski in baritonov samospev z mešanimi in ženskimi zbori. Iz njega se, odličen po iskrenem, globokem čustvu glasi spev Marije — »Preljubi je moj« in »obsujete me s cveticami«. Tako priprost in tako neizrečeno iskren, tako skromen in tako plemenit in blag je, da je kakor balzam za ubogo človeško srce. Dragocen biser je to iz neusahljivega studenca p. Sattnerjevih melodij. Imeniten v svoji koncepciji je mešan zbor »Vstani, hiti« z čvrstim trizvočnim basovskim vstopom, premišljeno razpreden in zelo efektan. Manj se mi dopada ženski zbor, ki uvaža pomlad, prebujo prirode z »adagio«, kar poslušalca osupne, ker pomlad veselih lic zbudi radosti klic, vzklík novega življenja, značilno izražena v »adagio«, neposredno sledečem »allegro«, značilnem v ritmu in tempu. Med tem ženskim zborom ter nastopom Marije je vrinjen kratek orkestralni stavek, ki pripravlja solospjev, pa ni v nobeni organski zvezi s prejšnjim. Po mojih mislih je tu vrzel, ki bi se dala krasno izpolniti. Tudi flauto-solo ni prav umljiv.

Prelep je II. del. Tu nahajamo moški zbor »o smrt, tvoj strah je strt« na čelu tega dela, nepopisno plastičen, edin v naši glasbeni literaturi. Ze partitura razodeva to silno moč, ki stare smrt, kaj šele, če to čuješ. Sledi temu zboru tenorjev solo, angelski glas, ki je v svoji invenciji krasen in bi prišel ravno tako krasno do veljave, če bi ga izvajal dober tenorist. Izredno lepo je izraženo »Ave Maria« v zboru in četveropjevu, kakor tudi v dvospevu med tenorjem in sopranom, ki se je pa vsled umljive nervoznosti izvajajočih moči malo ponesrečil. Omeniti je še basov recitativ v začetku tega dela, ki je izbrano postavljen ter ravno tako z izbrano eleganco prednašan.

Krona oratorija je III. del — Kronanje, coronatio. Uvede ga lep tenorjev recitativ. Prikaže se žena, odeta s solncem in luna pod njenimi nogami, krog glave venec dvanajstih zvezd — »Marcia maestosa« v precej dolgo razpredenem orkestralnem stavku slika to prikazen ter pripravlja k mogočnemu aleluja. To mesto bi se dalo morda stesniti in samo v »maestoso« še efektnejše napraviti, ne da bi bil vezan na »marcia«. Sicer je pa bila večeraj stvar ta, da je stopil »marcia« v ospredje na škodo »maestoso«, za katerega bi bilo treba še najmanj 50 godcev. Unisono aleluja se razvije v homofoni zbor, a potem v imitatorično fantazijo. Fuga to ni. Izredno široko razpreden doni ta aleluja poln življenja, krepkega življenja v pozdrav nebeski Kraljici, vmes prepeva ona sama v melodično razkošnih samospevih svojo hvalo in udanost Stvarniku, dokler v »moderato religioso« zbor ne preide k češenju Marije, ki se odzove pozivu basista v kratkem recitativu: »Veslimo se vsi v Gospodu, povikšana je božja Porodnica nad zbere angelov«. Pred tem zborom nahaja se solo violine v spremstvu orkestra. Tudi to ni prav umljivo ali vsaj težko utemeljiti. V tem delu, ki po svoji grandiozni koncepciji ter bogati invenciji in tudi harmonično nadkriljuje prva dva dela, je skladatelj polet najvišji, najslovesnejši. »Coronatio« svedoči veliko prožnost p. Sattnerjevega

duha, polnega svetega navdušenja za njegovo umetnost.

Izvajalo je oratorij do 300 ljudij pod vodstvom g. koncertnega vodje Hubada.

Zbor je bil dobro naštudiran. Pelo se je točno, prednašanje je bilo nekoliko manirirano, dinamično opipljeno s pogreški v melodičnih linijah. Najboljši je sopran, slabjši alt, tenor razmeroma najslabši, bas premalo izdaten, četudi sam na sebi krepak. Vsi pa so z veliko vnemo sledili dirigentu.

Orkester je bil prostorno in materijelno v ozadju. Prešibek posebno v godalih, dostikrat netočen in nejasen je bil orkester, kar je pač pripisovati okolnosti, da so v njem sodelovale moči, katere niso vajene sviranja v orkestru. Sicer pa njegov part ni posebno težaven, kajti skladatelj je posvetil svoje najboljše moči zboru in solistom, ne instrumentaciji.

Od solistov gre prvenstvo g. Križaju. Pel je basovo in baritonsko ulogo mirno, z vso potrebno dostojnostjo umerjeno in povsem sigurno. Edino njegov glas se prilega solistu v oratoriju. Ga. Lovšetova ima sicer majhen, toda zelo simpatičen glas, kateremu bi trebalo odpraviti tremolo ter privaditi širši nastavek. Parkrat je utonila v orkestru. Ga. pl. Foedranspergova ni nudila nič individualnega in ni močila. G. Iličič pa spada vsekakor bolj v opereto kakor pa v oratorij in tam tudi bolje ugaja. Njegov glasovni materijal je čeden, pa ne posebno sočen, poleg tega ga kvari tremolo.

Obisk je bil izboren, dvorana polna najboljšega občinstva. Opazili smo presvitlega nadškofa goriskega dr. Sedeja, zagrebškega dr. Bauera, tržaškega škofa dr. Karlina, knezoškofa dr. Jegliča in škofa Stariho, dalje deželnega predsednika excelencen barona Schwarza, dvornega svetnika grofa Chorinskega poleg mnogih drugih odličnikov. Posebno veliko je bilo v dvorani duhovščine.

Skladatelju je bilo med burnimi ovacijami poklonjenih troje vencev, g. dirigentu srebrn venec in lira.

Danes in v nedeljo se koncert ponovi.

A. S.

Rudarske slavke.

Ob Rubri.

Včeraj zjutraj bi se bilo moralo peljati v rudnik 312.277 rudarjev, peljalo se je pa zgolj 123.268 rudarjev. Manjkalo je torej 60-53 odstotkov rudarjev. O velikih izgredih v Hambornu smo že včeraj med brzojavkami poročali. Krščanske strokovne organizacije so se pritožile na vlado, ker se za obrambo rudarjev, ki hočejo delati, premalo skrbi. Pri rovu »A. v. Hannsmann« so poizkusili socialni demokrati krščanske rudarje, ki ne stavkajo, napasti. Metali so tudi kamenje na policijo, ki je pa pomirila razburjene rudarje. Ko je včeraj zjutraj oddelek policije od rova Schemrock proti rovu Julia korakal, so metali socialni demokrati na policijo kamenje in streljali. Policisti so na napadalce tudi streljali. Enega napadalca rudarja so policisti ustrelili. Krogla ga je zadela na glavi. V Berolinu sodijo, da se je stavka že izjalovila, ker se stavke vzdržujejo ne samo krščanski rudarji, marveč tudi veliko socialnih demokratov, liberalcev in Poljakov, dasi so njih organizacije stavko napovedale. Stavkujoči rudarji so

Boka je imel prepadla, po jeziku, ki mu je visel daleč iz gobca, mu je v kurkih tekla pena, mahal je pa z repom in ljubeznivo gledal na Nelko, kakor da bi ji hotel reči: »Tvoj oče te je izročil mojemu varstvu in zato sem prišel!«

Otroka sta se vsleda k njemu vsak na eno stran in ga začela gladiti. Dva beduina, ki še nista videla ničesar podobnega, sta ga gledala z začudenjem in ponavljala: »Allah! o kelb kebir!« (Pri bogu, kako velik pes!) — on je pa ležal nekaj časa popolnoma mirno, potem je pa dvignil glavo, potegnil zrak v svoj črni, ogromni trombi podoben nos, pričel vohati po zraku in skočil k ugaslemu ognju, ob katerem so še ležali ostanki jedi.

V tem trenutku je začel lomiti in drobiti kozje in koštrunove kosti s svojimi mogočnimi zobmi, kakor slamo. Ostankov večerje od osem ljudi, ako štejeemo staro Dinah in Nelko, ni bilo dovolj za tacega »kelb kebira«.

Sudance je spravil njegov prihod v veliko zadrego, velblodnika sta poklicala Hamisa na stran in se pričela z njim razgovarjati nemirno in celo razburjeno.

»Iblis je prinesel tega psa!« zaklical je Gebhr, »in kako je mogel najti pot za otrokoma, ko sta vendar v Gharak prišla z železnico?«

»Gotovo je sledil velblode,« odvrnil je Hamis.

»Slabo je. Vsakdo, kdor ga pri nas zagleda, si bo zapomnil karavano in po-

vedal, kod je šla. Na vsak način se ga moramo iznebiti.«

»Toda kako?« vprašal je Hamis.

»Imamo puško, vzemi jo in streljaj mu v glavo.«

»Puško imamo, toda jaz ne znam streljati. Morda znaš ti? ...«

Hamis bi morda za silo umel, kajti Stanko je večkrat pred njim odpiral svoje orožje in zapiral, toda škoda se mu je zdelo psa, ki se mu je priljubil, ko je zanj skrbel, še predno sta otroka prišla v Medinet. Vedel je pa tudi, da oba Sudanca nimata nobenega pojma, kako ravnati z orožjem najnovejšega sistema in da ne vesta s puško kaj početi.

»Če vidva ne znata,« rekel je s prekanjenim nasmehom, »zamogel bi psa ubiti samo ta mali »nouzrani« (kristijan), toda puška lahko ustrelj večkrat za vrstjo, toraj bi je ne svetoval dati mu v roke.«

»Bog ne daj!« odvrnil je Idris, »postreljal bi nas, kot prepelice.«

»Imamo nože,« pripomnil je Gebhr.

»Poskusi, toda vedi, da imaš tudi grlo, katero pes lahko raztrga, predno ga z nožem zakolješ.«

»Kaj torej početi?«

Hamis je skomizgnil z rameni.

»Zakaj pa hočete ubiti tega psa? Tudi ako ga potem zakopljete v pesek, hijene ga bodo izkopale, preganjevalci najdejo njegove kosti in bodo vedeli, da nismo šli čez Nil, ampak da bežimo po tej strani. Naj gre z nami. Kadar pojdejo beduini po vodo in se bomo mi

skrivali v kakšni soteski, se lahko zanesete, da pes ostane pri otrokih. Allah!«

»Bolje, da je prišel sedaj, kakor da bi pozneje pripeljal preganjevalce po naši sledi celo v Berber. Krmiti ga ne bo potreba, kajti ako mu ne bo dovolj naših ostankov, si bo lahko preskrbel kakšno hijeno ali šakala. Pustite ga pri miru, pravim vam, in ne tratimo časa z razgovorjanjem.«

»Morda imaš prav,« rekel je Idris.

»Če imam prav, mu hočem dati vodo, da ne bo sam letal k Nilu in se pokazal v vaseh.«

Tako se je odločila usoda Sabe, ki je, ko se je nekoliko odpočil in za silo najedel, v hipu izpil skledo vode in se spustil z novimi silami za karavano.

Sedaj so prišli na visoko planoto, na kateri je veter nakopičil mnogo peska in s katere je bilo na vse strani videti ogromno prostran pustinja. Nebo se je obklopo v barvo bisernice. Lahni oblaki, viseči na vzhodu, so menjavali svoje barve, kakor obal, potem so se pa naglo odeli z zlatom. Sledil je prvi žarek, potem drugi, in solnce je, kot je navada v južnih krajih, kjer pravzaprav ni mračenja in svitanja, bušilo iz za oblakov, kakor ognjen steber in oblilo z jasno svetlobo celo obzorje. Razveselilo se je nebo, razveselila zemlja in neizmerni prostori peščene daljave so se odkrili človeškimi očem.

»Moramo hiteti,« rekel je Idris,

»kajti od tod se vidi daleč.«

Velblodi so se odpočili in napojili in hiteli dalje naglo, kot gazele. Saba je ostal za njimi, toda ni se bilo treba bati, da bi se zgubil in ne prikazal pri prvem odpočitku. Dromedar, na katerem sta jahala Idris in Stanko, je tekel poleg živali, na kateri je sedela Nelka, tako da sta se otroka lahko med sabo pogovarjala. Sedež, katerega so naredili Sudanci, se je izkazal in deklica je v njem res izgledala, kakor ptičica v gnezdju. Ni mogla pasti celo v spanju in potovanje jo je veliko manj mučilo, kakor po noči. Jasna svetloba je obema otrokoma dajala poguma. V Stankovo srce je stopila nada, da ako jih je došel Saba, zamorejo isto storiti tudi preganjevalci. To nado je povedal tudi tudi Nelki, ki se mu je nasmehnila prvič odkar so ju uropali.

»Kedaj nas pa lahko dohite?« vprašala je francosko, da bi jo Idris ne razumel.

»Ne vem. Morda danes, morda jutri, morda čez dva ali tri dni.«

»Ali se ne bo treba vračati na kamelah?«

»Ne. Vračali se bomo do Nila, potem pa po Nilu do El-Vasta.«

»To je dobro, to je dobro!« Sirota Nelka, ki je poprej tako gorela za jahanje na kamelah, je imela tega sedaj očitno dovolj.

»Po Nilu ... do El-Vasta in potem do očeta,« začela je ponavljati z zaspanim glasom.

In ker se pri poprejšnjem odpočitku ni dovolj naspala, je padla zopet v

se pri rovi »Vollmond«, Heinrich Gustav in Gneisenau ponovno spopadli z orožniki, ki so morali večkrat s sabljo nastopiti. Več rudarjev je bilo nevarno ranjenih.

Na Angleškem.

Uradno se poroča iz Londona, da upajo, da se stavka v nekaj urah konča, ker pogajanja med rudarji in lastniki rudnikov napredujejo. Zveza rudarjev pa izjavlja, da toliko časa ne nasvetuje, da se stavka konča, dokler se ne dovoli minimalna plača. Radi stavke rudarjev je moralo veliko mest mestno razsvetlavo omejiti. Dne 12. t. m. so razsvetlavo celo v angleškem državnem zboru omejili. Boje se pa tudi velike bede, ki sledi stavki. Iz Sheffielda se poroča, da zapirajo tvornice, ker nočejo kupovati premoga, ki stane zdaj 32 in pol šilinga tona.

LAŠKO-TURŠKA VOJSKA.

Lahi nameravajo obstreljavati Solun.

Z Dunaja se poroča: Pričakuje se, da prično Lahi obstreljavati Solun. Zadnje dni se je poročalo, da so laške vojne ladje pred Solunom križarile. To poročilo se ne le potrjuje, marveč so dunajski vojaški krogi poučeni, da nameravajo Lahi Solun bombardirati. Če admiral Faravelli in Viale, ki sta te dni zapustila Rim s povelji laške vlade, res napadeta Solun, pač še nihče ne zna in Lahi svojih načrtov gotovo tudi ne bodo izdali. Pač pa nastane za evropski mir nevarnost, ako Lahi bombardirajo Solun, to velevažno trgovsko mesto na Balkanu. Italija je pač zelo v škripcih. Vse velevlasti bi že rade videle, da se vojska konča, a velevlasti, osobito Francoska in Angleška, laške suverenitete v Tripolisu ne priznajo, ker dežele Lahi vojaško še niso osvojili. Posredovanje velevlasti za mir tudi nekoliko Italijo ponižava, ker smatrajo Turčijo za Italiji enakovredno državo. Nazaj glede na Tripolis laška ne more, ker če le nekaj odneha, izbruhne lahko revolucija v kraljestvu in savojske vladarske rodbine ni več. Lahi bi zato radi zdaj s svojo vojno mornarico Turčijo prisilili, da se mir sklene. A kaj poreko velevlasti? Italija je zelo zvezana. Politična zveza z Avstro-Ogrsko in Nemčijo še obstoja, gospodarsko so pa Lahi od Italije bi pa ne bila ljuba ne Francozom in Italiji bi pa ne bila ljuba ne Francozom in morebiti tudi ne Avstro-Ogrski in Nemčiji. V Solunu samem imamo mi, a tudi Nemci, veliko trgovskih zvez. Če prično pa Lahi v Solun metati svoje bombe, ni dvoma, da zavre tudi na Balkanu in bi sledila krvava igra velevlasti za Balkan, ki bi ga velevlasti pač Lahom meni nič tebi nič ne prepuštile. Obstreljevanje Soluna bi lahko usodepolne posledice povzročilo. Izključeno pa tudi ni, da napade laška mornarica Dardanele.

Nameravan napad anarhistov na laške ministre.

»Corriere della Sera« potrjuje poročilo, da policija straži laškega ministrskega predsednika in zunanjega ministra, ker so mladoturki dva anarhista najeli, da ju usmrtita. O načrtu je laško vlado obvestila neka sosedna država.

Pred odločnim trenutkom.

»Wiener Allgemeine Zeitung« poroča, da je ruska vlada svojega poslanika Čarikova zato iz Carigrada odpoklicala, ker stopa laško-turška vojska v odločilni štadij in je zato v Carigradu treba moza, ki bo boljše zastopal Rusijo, kakor jo je Čarikov, kateri je na svojo roko mešal in bi bil rad povzročil nemire na Balkanu. (Kakor znano, je Ča-

globok sen, kakor zaspil silno zmučen človek proti ranemu jutru. Sedaj so beduini gnali velblode brez oddiha in Stanko je zapažil, da so se obrnili v notranjost pustinje.

Da bi pri Idrisu omajal prepričanje, da jim bo mogoče uiti pred preganjalci, in obenem, da bi mu pokazal, da sam neupogljivo računa na rešitev, je rekel:

»Sedaj se oddaljujete od Nila in od Bahar-Jusuf, toda to vam nič ne pomore, saj vas ne bodo iskali pri bregu, kjer leži vas pri vasi, ampak dalje v notranjosti puščave.«

Idris je pa vprašal:

»Odkod veš, da se oddaljujemo od Nila, saj vendar od tukaj ni videti bregov.«

»Ker solnce, ki je na vzhodni strani neba, greje sedaj v hrbte; to pomeni, da smo se obrnili proti zahodu.«

»Ti si moder dečko,« rekel je Idris s priznanjem.

Za trenotek je pa dodal:

»Niti preganjalci nas ne dohitijo, niti ti nam ne ubežiš.«

»Ne,« odvrnil je Stanko, »jaz ne zbežim — ako ne z njo.« In pokazal je na spečo Nelko.

(Dalje.)

rikov zlasti velik nasprotnik Avstrije in je delal na balkansko zvezo.)

Kaj dela laško brodovje?

Porta je dobila obvestila, glasom katerih se dve laški ladji nahajata v Arhipelagu in se je zato bati, da Italijani napadejo otočje. — »Messaggero« poroča, da laški mornarici ne manjka premoga, češ, da imajo ladje še za več mesecev premoga in so lahko kotli 110 ladij neprenehoma zakurjeni. Meseca septembra je bilo v zalozah nad dva milijona ton premoga.

Afera generala Pecori.

Turinska »Stampa« objavlja spomenico generala Pecori-Giraldi, katerega je vlada iz Tripolisa odpoklicala, ker je bil zapovedal usodni pohod v oazo Bir-Tobras. General Pecori se brani, češ, da poveljnik ekspedicije, polkovnik Fara, ni generala zadostno obveščal o vseh fazah boja in ga tudi ni prosil za ojačenja. Pecori je svojo spomenico izročil vojnemu ministrstvu. Vladni krogi izjavljajo, da je treba objavljanje te spomenice zelo obzaložiti, ker vsebuje veliko stvari, ki bi morale v interesu službe ostati tajne.

OGRSKA KRIZA.

Dne 13. t. m. sta na Dunaj odpotovala predsednik zbornice magnatov grof Csaky in predsednik poslaniške zbornice Novay. Danes ju zasliši vladar v audienci. V soboto so pa pozvani v audienco k cesarju tajni svetniki grof Julij Andrassy, pl. Szell in grof Aladar Zichy. Kristoffy objavlja v »Neues Wiener Journalu«, da še zdaj kakor 1. 1905 zavzema stališče, da so vojaška vprašanja edino rešljiva z zbornico, ki bo izvoljena po načelih splošne volilne pravice.

AVSTRIJSKO-RUSKI SPORAZUM KMALU GOTOV?

»Vossische Zeitung« poroča iz Peterburga, da se bo med Avstrijo in Rusijo kmalu sklenil sporazum, ki se tiče zlasti Albanije. Zunanji minister Sasonov bo baje že prihodnji mesec vstanu dumi o položaju v bližnjem in daljnem Orientu v tem zmislu poročati.

RUSI V PERZIJI.

Kristjani v Urmiji so sklenili, da prosijo ruskega cara Nikolaja, rusko dumo in francoski, angleški ter ameriški parlament, da naj Rusi kolikor mogoče dolgo v Urmiji ostanejo.

NEMIRI V MAROKU.

Dne 9. t. m. so v Makarešu domačini napadli več Francozov, ki so jih vojaki rešili. V mestu so nastali večji nemiri. Ranjena sta bila nemški inženir Bertram in švicarski trgovec Kunz. Vojaki so na domačine streljali. Več Maročanov je bilo ustreljenih, nakar so se domačini pomirili.

JAPONCI ZA JUANSIKAJA.

Iz Tokia poročajo: Japonska je velevlastim predlagala, da naj Juansikaja priznajo za predsednika kitajske republike. Večina velevlasti je že pritrdila, le ena velevlast (Rusija) je stavila poseben predlog glede na Mongolsko.

NAPET POLOŽAJ NA KRETI.

Francozi in Angleži nameravajo v Kaneji izkrcati vojake, ker za vzdrževanje miru orožništvo več ne zadošča. Vsa javna poslopja so zabarikadirana. Zbornica hoče prisiliti, da se Kreta z Grško združi. Zgolj strah pred velevlastmi povzroča, da še niso vlade odstavili in jo obtožili izdajalstva.

300.000.000 KRON ZA NOVE LADJE ANGLEŠKE MORNARICE.

Angleška vlada je proračunala stroške za zgradbo novih angleških vojnih ladij s 13.971.527 funti, med tem ko je lani za nove ladje 15.063.877 funtov proračunala. V Berlinu so preselečeni, ker je Angleška izdatke za nove vojne ladje za 1.092.350 funtov šterlingov znižala. Časopisje sodi, da so se razmere med Anglijo in Nemčijo izboljšale.

UREDITEV LJUDSKEGA ŠOLSTVA NA BAVARSKEM.

Bavarski deželni zbor je v svoji seji dne 12. t. m. odklonil predlog liberalca dr. Casselmanna, da naj vlada predloži zbornici učiteljsko postavlo. Sprejet je bil predlog centra, da naj vlada zbornici predloži zakonski načrt, ki naj uredi ljudsko šolstvo.

Iz Hrvaške.

Dijaška stavka. Tekom včerajšnjega dne so priredili stavkujoči dijaki več demonstracij. Šolska poslopja straži policija, da bi jih stavkujoči ne demolirali. Sinoči se je vršil shod pred vseučiliščem. Ker je vlada naznanila, da se bodo danes zaprle za mesec dni vse šole, ako ne bo učencev v šole, so dijaki sklenili, da se vrši danes zjutraj ob sedmih velik shod. Na ta način upajo, da ne bo dijakov v šole. — Nekateri brzojavke na ostale hrvaške zavo-

de, da se naj pridružijo stavki, je vlada zaplenila. V Dalmaciji stavkajo dosedaj samo v Splitu.

Proti Nemcem v Bosni. Kakor današnji nemški listi poročajo, so v vasi Branjevo v Bosni tamošnji hrvaški kmetje napadli tam naseljene Nemce. Nemci so bili popolnoma pregnani in domačini zavzeli njih posestva. Vlada je obljubila pomoč.

Shod v Senju radi imenovanja Sendorffija. Kakor znano, je vlada letos prvič imenovala za kanonika v senjski škofiji Mažara v osebi profesorja Sendorffija. To imenovanje je pa izzvalo med Hrvatimi veliko razburjenje, ker se smatra to kot nov napad na samostojnost senjske škofije. Vsled tega so sklicali Hrvati v Senju za nedeljo velik shod, da protestirajo proti imenovanju Sendorffija in da zahtevajo koadjutoria radi boleznih sedanjega škofa Vičiča.

Ulanec iz Zagreba. Včeraj so odšli iz Zagreba ulanci 5. ulanskega regimenta v Varaždin, kjer bodo v bodoče nastanjeni.

Dnevne novice.

+ Posnemajmo! Nemški državni zbor je v svoji seji dne 12. t. m. na predlog proračunskega odseka sklenil resolucijo, glasom, katere naj vlada predloži novelo k pokojninskemu zakonu za državno uradništvo in častnike v tem zmislu, da se sme v gotovih okoliščinah pokojnina zmanjšati, kolikor je večja plača, ki jo vpokojenec v kaki zasebni službi vleče. Vse stranke so za resolucijo glasovale, v debati je Erzberger od centra poudarjal, da plačuje Nemčija za uradnike in častnike 200 milijonov mark na leto, je pa veliko uradnikov in častnikov vmes, ki dosežejo vpokojenje, ne da bi bili po § 34 državnega uradniškega zakona in § 10 častniškega službiškega zakona dani za to pogoji, potem pa dobe masne službe pri bankah, ladjedelnih in podobno. So vpokojeni uradniki, ki vlečejo 8 do 10 tisoč mark penzije, privatna služba pa jim nese še 30 tisoč in več. To mora ljudstvo razkačiti. — Liesching od svobodomiselne stranke je imenoval postopanje uradnikov, ki se dajo predčasno vpokojiti in potem za bogat denar služijo bankam in trgovskim podjetjem, za skrajno nemoralno, Südekum od socialne demokracije je opozarjal na dejstvo, da ima nastavljanje vpokojenih visokih državnih uradnikov in častnikov v veleindustrijskih podjetjih za posledice veliko korupcijo. — Pri nas v Avstriji opazamo isti proces. Debata o špekulacijah steyrske tovarne za orožje je precej te gnjilobe odkrila. Vlada rabi od bank denar, v bankah sedijo bivši visoki uradniki v pokoji, ki so masno plačani, vlada doka bi denar, kot protiuslugo pa zatiska oči pri različnih umazanih manevrih denarnih zavodov, podjetij in kartelov. Zelo preprosta reč, ki pa stane ljudstvo, ki se z največjo težavo preživi, milijone in milijone, da se, kakor je Steinwender drastično rekel, gotovi požeruhi lahko v avtomobilih vozijo in kupujejo svojim ženam drage klobuke. Tako redi avstrijsko ljudstvo par pljavk. Naš parlament pa se s svojo nestrpnostjo pred celim svetom smeši. Draginjski odsek je sklenil različne načine, kako bi se draginja odpravila, zbornica mlati zdaj o teh predlogih že skoro dva tedna prazno slamo in pokazalo se je, da stranke niti ne podpirajo svojih lastnih članov v odseku. Vlada od svoje strani izjavlja, da ne bo nič storila. Čisto prav je imel poslanec Verstovšek, ko je predlagal, naj draginjski odsek svoje reči pobere in se razdruži. Ves sedanji avstrijski parlament gre lahko domov, ne bo nič slabše. — V Nemčiji vladajo silno čudne strankarske razmere. Desnica in levica sta skoro enako močni, stalne večine ni nobene, predsedstvo parlamenta tvorita dve stranki, ki sta razmeroma najmanjši, in vendar gre delo in se je do danes veliko koristnega in pozitivnega sklenilo. Pri nas pa samo otepanje starih fraz, brezpomembne preklarije, in vlada, ki ji je deveta briga, kaj poslanci sklepajo in ukrepajo. Naš parlamentarizem je res piškav.

+ O gledališču so liberalni listi kar utihnili. Gospodje so pač uvideli, da so oni gledališče zavozili, saj so je ves čas le oni v rokah imeli. Mi pa k svojim tozadevnim izvajanjem pripomnimo le še to, da je propadanje slovenskega gledališča krivo tudi to, ker ni znalo v umetniškem oziru stati na svojih nogah, ni upoštevalo kulturnih potreb slovenskega naroda, ampak je slepo sledilo razvoju modernega nemškega gledališča. Moderno nemško gledališče ni več, kakor je 8. t. m. v praškem Rudolfinu izvajal znani Maksimilian Harden, moraličen zavod, ni

več kulturno središče, ampak se je popolnoma poindustrializiralo. Gre se kakor pri tovarni v prvi vrsti le za profit, zato mora gledališče slediti najrazličnejšim časovnim tendencam, se laskati publiki, dražiti njene nagone, se obračati po modi. Gledališko občinstvo ni več enotna masa, ampak sestoji iz slojev najrazličnejših teženj in izobrazbe, predstave niso nič več svečane, ampak nekaj vsakdanjega, igralci so delavci, ki nimajo časa še za globoke študije. — Harden je dobro pogodil, sicer pa vsi resni ljudje že dolgo tožijo v podobnem zmislu. Pri nas v Ljubljani bi se pa bilo gledališče lahko delj časa ohranilo na višku svoje naloge. Kulturno mlado, narodno navdušeno ljudstvo je za svoje kulturne institucije zelo vneto in se da od njih voditi. Tudi nismo Slovenci po stanovih, izobrazbi in težnjah medseboj zelo diferencirani, domači igralci naraščajo pa se tudi zelo razlikuje od onih modernih igralcev, ki so postali večalimani profesionalisti. Pri nas so tedaj bili še do nedavna dani vsi pogoji, da gledališče res ostane nacionalno in etično visok kulturni faktor. V tem slučaju bi ga bile vse korporacije in vsi sloji radi podpirali, danes pa hodijo mnogi rajši v kinematograf, na Šmarno goro ali pa sploh nikamor. Ali je bilo našemu gledališču treba, da je postalo neke vrste kabaret? Gospodje pravijo: Samo to še vleče! Seveda, še vleče, kako dolgo, to je pa vprašanje. Iz kabareta vleče navadno v nadkabaret in tako dalje. Resna dramatika ne najde več občinstva. Verjamejo, kdo pa je kriv? Morebiti gledališče bolj kakor moderna publika. So še drugi vzroki, o katerih pa nočemo danes pisati. Ampak gospodje naj nam to verjamejo, da bi bilo lahko slovensko gledališče ohranili na višji stopnji, če bi bili hoteli in umeli.

+ Slovensko katoliško akademsko teh. društvo »Danica« na Dunaju si je na običnem zboru dne 12. t. m. izvolilo za XXXVI. tečaj sledeči odbor: Ivo Pokoren, cand. iur., predsednik; Joško Dolinar, cand. iur. podpredsednik; Jakob Sajovic, stud. phil., tajnik; Ivan Žgur, stud. med. vet., blagajnik; Gabriel Majcen, stud. tehn., arhivar; Zdravko Sibitz, stud. iur., gospodar; Ivan Prijatelj, stud. phil. I. knjižničar; Franc Koblar, stud. phil. II. knjižničar; Josip Kos, stud. med., zapisnikar.

— Imenovanje. Cesar je podelil ministerialnemu tajniku v patentnem uradu g. dr. Ivanu Šumanu, ki je dozdaj imel naslov in značaj sekcijskega svetnika, sekcijsko svetništvo ad personam.

— Strašne preiskave po neznanem storilcu zavoljo prestopka §§ 488, 491 in 493 k. z. v »Dol. Novicah«, se vrše v Novem mestu. Teden za tednom so zaslische raznih prič, seveda brez vsakega uspeha. Vprašamo visoko okrožno sodišče, ali nima res nujnejšega posla, nego stikati za osebami, katere so za sodišče popolnoma irelevantne, katerih bi se pa radi iznebili gotovi v mestu vladajoči krogi, ker ne trobijo v njihov rog, ampak si celo upajo kritikovati njihovo javno delovanje za občni blagor.

— Žrtev svojega poklica. V Banjaluki se je mestni primarj dr. Skarda pri neki operaciji inficiral. V tem položaju se je peljal k smrtni postelji svoje matere v Prago. Mati je umrla, kmalu nato ji je pa sledil v smrt tudi 33letni sin zdravnik, zapustivši šele nedavno poročeno soprogo.

— Elektrojeklene plošče naših dreadnoughtov. V Vitkovcu so preizkusili nove oklopne plošče, ki jih nazivajo elektrojeklene plošče in so zelo trdne. Nove avstrijske dreadnoughte bodo iz teh plošč zgradili. Tudi nove velike topove bodo iz elektrojekla vili.

— Umrl je v Spodnji Idriji najstarejši mož župnije Anton Baloh v 98. letu starosti.

— Umrl je dne 12. marca na Gorenji Težkivodi Jožef Jeriček. Pokojni je bil 42 let občinski odbornik velike občine Šmilher-Stopiče.

— Kongres za ljudsko zdravje v Peterburgu odgođen. Društvo zdravnikov na Kranjskem je dobilo danes obvestilo, da je imenovani kongres, ki bi se imel vršiti od 28. do 31. maja t. l. radi nastalih zaprek odgođen na spomlad leta 1913.

— Ministrska odredba o lekarnah. »Wiener Zeitung« priobčuje odredbo notranjega ministrstva o lekarnah z naslednjimi določbami: V vseh javnih lekarnah kakor tudi v zavodih, se ima najmanj enkrat na leto izvršiti preiskava: vseh prostorov, opreme, aparatov, zdravil itd. ter dognati, da-li v lekarni vlada red in snaga. Kar se tiče pomožnega osebja, se isto deli v: 1. adjunkte, to so mag. pharm., ki imajo zakonito predpisano kvalifikacijo za samostojno vodstvo javnih lekarn; 2. provizorje, mag. pharm., ki z oblastvenim dovoljenjem vodijo kako javno lekarno ali lekarno v kakem zavodu in so za vodstvo odgovorni; 3. aspiranti, ki so v svrhu izužbe zaposleni v kaki lekarni. Vseučiliščniki farmacevti se smejo ob počitnicah uporabljati v le-

karnah. Razen teh je v lekarnah in njih laboratorijih lahko zaposleno še drugo moško ali žensko osebje, za katero je odgovoren lekarniški vodja. To osebje pa ni upravičeno zdravniško predpisana zdravila pripravljati.

Primorske vesti.

p Imenovanje. Dr. Perišič, podpredsednik deželnega sodišča v Trstu, je imenovan za predsednika tukajšnjega trgovskega in pomorskega sodišča.

p »Junaške Blejke.« Dvakrat je napolnila ta predstava dvorano novega Marijinega doma v ulici Risorta št. 5. Ker je tudi zadnjič moralo mnogo ljudi oditi, ker niso dobili prostora, se bo igra ponovila na občno željo, dne 19. t. m. na praznik sv. Jožefa. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Sedeži se dobe v prodajalni Kat. tiskovnega društva.

p Iredentizem c. kr. državnih uradnikov pred poroto. Včerajšnji novice se nam še poročajo: Uredniki patriotičnega lista »Corriere adriatico«, ki so državni uradniki, so stali 12. t. m. pred porotnim sodiščem radi v septembru 1910 v tem listu priobčenega članka »O iredentizmu v tržaških državnih uradih«. Tožil jih je višji poštni svetnik Dudan, ki se je čutil žaljenega po navedenem članku. Celovško porotno sodišče je bilo delegirano na prošnjo tožencev. Obravnava z izpovedbami obtožencev in prič je osvetlila patriotično mišljenje velikega dela laškega c. kr. državnega uradništva v kaj čudni luči. Ta osvetljenja nas zanimajo. Po izjavi listovega ravnatelja Milosta, Italijana, c. kr. državnega uradnika, obstoji tržaška liberalna stranka iz zmernih in iredentistov. Ti slednji goje namen, z silo odtrgati naše južne dežele s Trstom vred od naše monarhije in jih priključiti Italiji. Kot c. kr. državni uradnik ve, da so iredentisti tudi mnogi c. kr. državni uradniki in da med državnimi uradniki ni osebe, ki se ne bi pečala s politiko (torej c. kr. državni uradniki iredentovskega mišljenja se pečajo s politiko te politične struje!) — Glavni urednik Proft, Italijan, c. kr. državni uradnik, avtor inkriminiranega članka, je opravičeval svoj članek, da ni imenoval v njem nobenega imena, ampak je opozoril le na nevarnost za državo, s tem da je pokazal na državne urade, kjer c. kr. uradniki izpovedujejo iredentovsko mišljenje. O tožitelju poštnem svetniku Dudanu je zvedel, da ni bil imenovan za podravnatelja poštnega ravnateljstva, ker mu trgovsko ministrstvo ni moglo zaupati tako važnega mesta. Zakaj ne, to bo znal tožitelj sam. Kot značilno o tem svetniku pa navaja to, da ga je hvalil iredentovski »Indipendente«! Še značilnejše je pa to, da je poštni svetnik Dudan po svojem zastopniku zahteval, da bi se moglo doseči poravnava poleg izpolnitve drugih pogojev le pod pogojem, da objavijo obtoženi uredniki preklicano izjavo ne le v listu »Corriere«, ki je priobčil inkriminirani članek, ampak v vseh italijanskih liberalnih listih in med temi tudi v iredentovskem »Indipendente«! Po izpovedbi priče Strupija, Italijana, poštnega uradnika, je bil za podravnatelja tržaškega poštnega ravnateljstva imenovan dr. Tobiasch iz Prage, da bi malo izčistil negotovo ozračje poštnega ravnateljstva, ker da je pri tem precej gnjilega! In tudi on je potrdil, da so mnogi državni uradniki iredentovskega mišljenja, ki zatirajo patriotično misleče. V priilog tožitelju poštnemu svetniku Dudanu sta pričala dvorni svetnik Pattay in znani losvonromovec Pogatschnigg, c. kr. poštni kontrolor, ki je napadal obtožence tako, da ga je moral sodni predsednik posvariti. Branitelj obtožencev je v svojem zagovoru rekel, da bi obsodba obtožencev pomenjala triumf iredentizma. Obtoženci so bili obsojeni. Predvsem jugoslovanskih poslancev je dolžnost, da obrnejo svojo pozornost na c. kr. urade na jugu monarhije, v katerih so nameščeni italijanski uradniki iredentovske smeri. — Nostra res agitur!

p Častnik s sabljo proti laškimi dijakom. Iz Gorice: Kakor znano, je v četrtek ob 7. uri zvečer več laških iredentovskih visokošolcev izživalo na cesti poveljnika zrakoplovnega oddelka nadporočnika Stohanzl. Ko so ga laški petelini videli prihajati nasproti, so se sklenili z rokami. Častnik je to opazil. Ko so se imeli srečati, so ga hoteli potisniti v vato. Stohanzl da enemu študentu Crovatu, ki je hud iredentar, klofuto. Hrvat zakliče oficirju: »Porco« in še nekaj drugih iredentarskih psovok. Vsled tega je nadporočnik takoj potegnil sabljo in kresnil Crovata po glavi, a le toliko, da mu je prebil klofuk in malo spustil iredentovsko kri. Junaki so nato zbežali. Sedaj pa so Lah radi tega čisto brezpombnega dogodka začeli hujskati. Vpregli so žu-

pana Bombiga, da hodi protestirat in mestni svet je v ponedeljek zvečer sklenil, pozvati državnega poslanca Usaja, naj skliče na pomoč vse instance. Zastopnik vlade svetnik Rebek je povdarjal čisto pravilno, da bi nadporočnik Stohanzl kaj takega ne bil storil brez vzroka. Saj ve, kakšni so nekateri 20-letni ljudje. — Resolucijo so mestni očetje sicer vseeno sprejeli, a pomagala jim ne bo nič. Če bodo kaj dosti rogovilili, se jim utegne zgoditi kakor v Pulju. Sicer pa je zadnji čas, da se enkrat zatre tista republikanska in iredentarska mazzinijanska golazen v Gorici in katere predstavitelji so ravno visokošolski laški študentje. Tega pa vendar vlada ne bo pustila, da bi naše vojaštvo taki iredentariji zasramovali.

Ljubljanske novice.

lj Ljudski oder priredi na Sv. Jožefa dan ob 4. uri popoldne drugi Grillparzerjevo klasično tragedijo »Ljubezni in morja valovi« (Hero in Leander), ki je pri primjeri po enoglasni kritiki nad vse pričakovanje lepo uspeła. Predstava se začne že ob 4. uri popoldne, da mogoča udeležba tudi okoličin in gostom z dežele. Ker je delo res izvrstno naštudirano in so kulise res fenomenalne, je pričakovati zopet razprodane hiše. **Vs'opnice v preprodaji se dobe v Katoliški Bukvarni.**

lj Nevarna modrost. Dr. Tavčar ima za županstvo dva resna konkurenta: Ribnikarja in takozvanega »časnikarja« — Pirca. Ta dva moža mu sedaj v svojih listih predpisujejo, kako naj županuje. Kdo bi si bil mislil, da dr. Tavčar na svoja stara leta dobi dva tako imenitna inštruktorja? Ta dva možakarja nikakor nočeta uvideti, da so Tavčarjevi možgani mnogo boljši kot pa njunini, zato vsako jutro prihajata dr. Tavčarju s poduki. Pirc je spravil danes dr. Tavčarja že kar pod »klerikalno komando«. Nam se pa le zdi, da bi ta dva možakarja rada spravila dr. Tavčarja v take zadrege, v kakršne sta s svojo modrostjo spravila Hribarja. Ob modrosti teh ljudi je bil konec Hribarjev in konec bo vsakega, kdor bo to modrost še zaužival.

lj Za mesine reveže. Vsa avstrijska mesta skrbje za svoje siromake boljše kakor bela Ljubljana, in sicer ne samo za tiste, ki so si pridobili meščanstvo, ampak tudi za tiste, ki si ga iz tega ali onega vzroka niso pridobili. Taki siromaki imajo na primer na Dunaju saj pravico do preskrbe v mestni oskrbovalnici, ki je jako dobra — o tem, kako je v naših oskrbovalnicah, danes ne bomo govorili. Dne 12. t. m. pa se je stavil v dunajskem občinskem svetu predlog, da naj se tudi med temi reveži napravi razloček in naj se za tiste, ki so skozi 20 let na Dunaju plačevali direktne ali indirektno davke, izplačajo rente. Sprožila se je tudi misel, da se gotov del, saj je polovica dohodkov iz plesov in veselice, določi za mestne reveže. Stvar se bo obravnavala zdaj v odseku. Sprejel se je pa tudi že konkretni predlog, da dobe na Dunaju pristojni reveži 34 K mesečno. — Ljubljanski reveži so gotovo ravnotako potrebni, kakor dunajski, v tem oziru med različnimi mesti ni razločka. In če bi se v Ljubljani res ne dalo toliko za reveže storiti, bi se lahko saj toliko, da bi se ta stvar takoj v pretres vzela, a slavna liberalna večina mestnega sveta ljubljanskega je to stvar odložila. Gospode pač revščina ne boli.

lj Velika reč. Liberalne dame so pod predstvom gospe Franje Tavčarjeve sklicale včeraj posvetovanje, kako bi se dala slovenska umetnost izdatneje podpirati in pospeševati. Kakor danes beremo, se je v ta namen sklenilo prirediti narodno loterijo, ki bo obstojala iz 20.000 srečk po 1 K, dobitke bodo pa morali umetniki sami izdelati. To je res strahovito originalno. Velik dvom pa je, ako bo to kaj posebno izdalo. Če različni taki odbori ne vedo resnejšega sredstva za povzdigo slovenske umetnosti, je bolje, če vse skupaj pri miru pustijo.

lj Na izrednem občnem zboru krajne skupine Ljubljana Prometne Zveze je govoril v nedeljo posl. Gostinčar, na katerega predlog se je sklenila resolucija, ki poziva vlado, da izvede sklepe poslaniške zbornice glede na izboljšanja železničarjem. Nadalje so še govorili tovariši Milavec, Koleča, Trtnice. Ker je na zadnjem občnem zboru izvoljeni odbor odstopil, se je izvolil tudi nov odbor, ki je takole sestavljen: načelnik Alojzij Wisiak, namestnik načelnikova Francišek Kahne, Francišek Kalan, tajnik Anton Koleča, tajnikov namestnik Alojzij Burkeljc, blagajnik Martin Novak, blagajnikova namestnika Ivan Kralič in Ivan Ločniškar, odborniki: Anton Leber, Andrej Goler, Anton Gabršek, Franc Zdravje, Franc Pavlič, namestniki odbora: Florijan Sluga, Francišek Simončič, Josep Reiner, revizorja sta Francišek Trtnice in Ignacij Vojc.

lj Šentpetersko prosvetno društvo ima predavanje, ki se vrši v četrtek, dne 14. t. m. ob pol 8. uri v društveni sobi v mežnariji. Predava gospod Jan-ko Dolžan o moderni vojni.

lj K roparskemu napadu v Mestnem Logu se nam še poroča sledeče: 36letni rešetar Franc Arko, ki sicer začasno stanuje v Šiški, se je bil v neki gostilni na Marije Terezije cesti nekoliko opil in potem prikolovratil v šent-jakobski okraj. Tu je zavlil v neko kavarno, kjer so se k njemu priselili še že zadnjič navedeni Kotnik, Strukelj in Zobarič. Po 1. uri zjutraj so skupno odšli in hoteli obiskati še Vošpernikovo kavarno v Židovski stezi. Ker je bila pa ta že zaprta, so krenili proti Bregu, kjer so tako kalili nočni mir, da jih je moral stražnik opominjati. Rešetar je sicer hotel iti v Šiško, toda njegovi spremljevalci so ga izvabili v Mestni log, češ, da bode tam lahko prenočil v nekem toplem hlevu. Prišelši do Doberletove šupe, so planili vanj, ga podrli na tla ter mu začeli groziti s smrtjo, ako jim ne da denarja in ga pri tem na obrazu poškodovali. Ker se je mož nasilnežev ustrašil, jim je dal 50 kron, na kar so pobegnili. Arko je potem hotel oditi proti mestu, a je obnemogel in obležal v cestnem jarku, odkoder ga je na klic na pomoč došli policijski stražnik dvignil in odvedel na osrednjo stražnico. Na podlagi ovadbe je policija takoj odredila vse potrebno in vse tri še v teku istega dne izsledila in aretovala. Med temi je posebno navihani Kotnik in je v zadnjem času izvabil kot snubač od žensk 1700 kron ter ga je tudi Zobarič začel posnemati. Vse tri so izročili deželnemu sodišču.

Ma'ica Slovenska priredi v soboto, dne 16. t. m., zvečer ob 6. uri v veliki dvorani Mestnega doma predavanje. Govoril bo njen predsednik gospod dr. Hešlč besedo o slovenski moderni. Predavanje se vrši zato ob 6. uri, da ne zamude p. n. gg. udeleženci gledališke predstave.

lj Igralec nemškega gledališča umrl. Bodansky Franc, 29 let stari igralec v nemškem gledališču, je danes ob 9. uri zjutraj v deželni bolnišnici umrl na tuberkulozi. Doma je bil iz mesta Iglava.

ZBLIŽANJE AVSTRO - OGRSKE IN RUSIJE.

»Neues Wiener Tagblatt« poroča, da je bil Čarikov odpoklican, ker je na lastno pest politikoval, a da se je Rusija tudi na Avstro-Ogrsko ozirala. Rusija je zapustila politiko Izvolkega in hoče na Balkanu skupno z Avstro-Ogrsko status quo. Peterburški krogi žele, da zavladajo med Avstro-Ogrsko in Rusijo prijateljske razmere in novemu avstrijskemu zunanjemu ministru grofu Berchtoldu zaupajo.

Telefonska in brzojavna poročila.

DOPOLNILNA DEŽELNOZBORSKA VOLITEV V BELI KRAJINI.

Vinica: Dermastia 184, Mazelle 48. (L. 1908: Šuklje 60, Mazelle 103.)
Loka: Dermastia 46, Mazelle 50, razcepljen 1. L. 1908: Š. 41. M. 31.)
Tribeče: Dermastia 49, Mazelle 36. (L. 1908: Š. 16 M. 31.)
S'ari rg: Dermastia 94, Mazelle 95. (L. 1908: Š. 44. M. 70.)
Šinji Vrh: Dermastia 18, Mazelle 53. Leta 1980: Š. 4. M. 44.)
Scmič: Dermastia 128, Mazelle 105, neveljavni 4 glasovi. (Leta 1908: Š. 99, M. 8.)
Kot: Dermastia 88, Mazelle 63. Müller 2. (Leta 1908: Š. 66, M. 19.)

Jutri zjutraj izide posebna izdaja »Slovenca«, ki se bo prodajala v tukajšnjih trafikah.

ATENTAT NA LAŠKEGA KRALJA IN KRALJICO.

Rim, 14. marca. Ko se je danes zjutraj kraljeva dvojica peljala v Pantheon, da prisostvuje maši zažidnici po kralju Humbertu, je v »Via Lata« blizu korza, oziroma palače Doria, na kralja in kraljico neki individvij dvakrat iz revolverja ustrelil, a kralja in kraljice ni zadel. Poveljnik kralja spremljajočih jezdecov kirasirjev major Lang je ranjen. Napadalec, ki je zidar Anton Dalba, je aretiran. Atentator je star okoli 21 let in je rojen v Rimu. Atentatorja je policija takoj zgrabila in zaprla. Kraljeva dvojica je med velikimi ovacijami občinstva nadaljevala vožnjo do Pantheona, kjer je kralj navzočega naučnega ministra Credara o atentatu obvestil. Major Lang je bil padel s konja in so ga odpeljali v bolnišnico. Kralj in kraljica sta prisostvovala maši, nato pa cerkev zapustila in se peljala nazaj v Kvirinal, medtem ko jima je ljudstvo prirejalo po celi poti navdušene ovacije. Čuli so se vzkliti: »Evviva il re!« »Evviva la regina!« »Evviva

Savoia!« Kmalu nato je kralj zapustil Kvirinal in se v odprtem avtomobilu peljal v bolnišnico obiskat ranjenega poveljnika kirasirskega spremstva. Množica je kralju vnovič priredila velike ovacije.

Rim, 14. marca. Atentator Dalba je mlad individui, brez brk, zadosti čedno napravljen, ima modro obleko in nove čevlje. Njegov obraz ima tipične poteze velikomestnega apaša. Atentator se je v svojem zagovoru zapletal v protislovja, zaговор večkrat menjal in očitno noče povedati vse resnice. Izpočetka je molčal, nato pa dejal, da je pripadal bandi apašev, bil trikrat zaradi tatvine obsojen, zdaj pa pripada anarhistični organizaciji individualne šole. Izpočetka je trdil, da je revolver, s katerim je na kralja in kraljico streljal, našel, pozneje pa priznal, da ga že delj časa s seboj nosi. V mestu vlada popoln mir.

Rim, 14. marca. Stanje majorja Langa se je nekoliko izboljšalo. Ena izmed krogelj je prevrtala čelado in običala nad tilnikom v glavi. Kralju in kraljici sta dozdeja čestitala cesar Franc Jožef in Viljem ter min. predsednik grof Khuen potom ministrstva, za zunanje zadeve.

POSLANSKA ZBORNICA.

Dunaj, 14. marca. Danes je začela zbornica prvo branje brambne predloge. Min. predsednik grof Stürgkh je izjavil, da ogrska kabineta kriza nikakor ne pomeni krize brambnih predlog samih. Zadnji čas je, da so poslanska zbornica otrese svoje pasivnosti in začne razpravo o tem važnem zakonu. — Domo-branski minister Georgi je apeliral na zbornico, naj brambne predloge, ki so v interesu države in ljudstva, čimpreje reši.

ŽUPAN NA BLOKAH.

Nova vas, 14. marca. Franc Drobnič, poslanec, je izvoljen na Blokah soglasno za župana.

SMRT NA VEŠALIH.

Celovec, 14. marca. Pred tukajšnjimi porotniki je bil včeraj v smrt na vešalih obsojen 25 let stari J. Schuster, ki je napadel v gozdu pri Beli neko starko in jo umoril.

OSUMLJEN TRIKRATNI MORILEC ARETIRAN.

Gradec, 14. marca. V Voitsbergu so aretirali Ferdinanda Bernhardta, ki je osumljen, da je usmrtil tri osebe.

SRBSKI DONAVSKI MONITORJI.

Belgrad, 14. marca. Vojaški krogi pričakujejo, da pripeljejo koncem marca v Belgrad prav dva srbska monitorja, ki sta podobna avstrijskim, a bolj oborožena.

ORGANIZACIJA SRBOV V TURČIJI.

Belgrad, 14. marca. Tukajšnji listi poročajo iz Carigrada, da so Srbi, ki žive v Carigradu, ustanovili političen klub, ki namerava politično organizirati vse Srbe, ki žive v Turčiji.

NOVA ŽELEZNIŠKA PROGA V SRBIJI.

Belgrad, 14. marca. V najkrajšem času otvorijo novo železniško progo Kruševac—Užice.

VULKANSKI IZBRUHI OB PANAMSKEM PREKOPU.

New-York, 14. marca. Dela v panamskem prekopu so se vsled vulkanskih izbruhov ustavila.

: Narojte „Slovenca“ .:

Razne stvari.

Proti slabim zakonskim možem.

Proti slabim zakonskim možem so ameriške postavbe zelo stroge. Kdor v Kaliforniji postane nezvest svoji ženi, mora opravljati službo cestnega pometarja ne glede na njegov stan. Kdor pa daje premalo denarja svoji ženi, ta mora v prisilno delavnico. Edini možem naklonjen sodnik je sodnik Cleland v Čikagi. On pravi, da bi bil lahko vsak zakon srečen, ako bi znala žena dobro kuhati. Če se hoče mož od žene ločiti, obsodi ta ameriški Salomon ženo, da mora mesec dni kuhati možu samo boljše stvari. Seveda ob takih razmerah mož ne misli več na ločitev.

Roparji v Italiji. Dne 13. t. m. so trije roparji v San Rocco pri Genui ustrelili in oropali nekega Petra Pippo, ki je imel pri sebi 15.000 lir. Nevarno so roparji ranili tudi neko deklico, ki je videla roparski napad. Roparji so strelji iz revolverjev ranili več prič napada in s plenom pobegnili.

Stavka v Singerjevi tvornici živalnih strojev. Singerjeva tvornica živalnih strojev v Wittenbergu je 1400 delavcev od dela izključila.

Nesreče v zraku. V Johannisthalu sta v višini petih metrov zadel dva aeroplana. Oba aeroplana sta se razbila. Nevarno ranjen je en letalec. Pri Monakovem je pa-

nesrečni francoski letalec De la Courc. V Pauu se je pa ubil letalec francoski poročnik Sevelle.

Štajerske novice.

Š Iz šolske službe. Na petrazredni mešani ljudski šoli v Framu pri Mariboru je razpisano mesto definitivnega učitelja. (Drugi plačilni razred.) Prošnje do 3. aprila.

Š Obesil se je v Ptuj vojak-pijonir Lešnik v novi Franc Jožefovi vojašnici. Vzrok samoumora je neznan.

Š Požari. Iz Dobrne pri Celju se nam poroča: Predvčerajšnjem, dne 11. t. m., je pogorelo gospodarsko poslopje bivšega občinskega predstojnika Franca Koniša na Dobrni. Ogenj je uničil tudi vsa gospodarska orodja in spravljene pridelke. Koniš trpi vsled požara 10.000 K škode. Zavarovalnina pa znaša le 3600 K. — Iz Slovenske Bistrice pa nam poročajo: Pred nekaj dnevi je nastal zvečer proti 7. uri ogenj pri posestniku Dobnikerju v Pokošah, kateri je uničil hišo z vsem pohištvo in pridelki. Škode je 8000 kron. Zažgal je Dobnikerjev slabomni nečak.

Š Hudo ponesrečil se je v Št. Ilju v Slov. goricah Janez Bračko, poslovodja pri g. Baumanu. V petek, dne 8. marca, je šel zvečer v temi domov. Blizu »Slovenskega Doma« je zgrešil pot ter padel zraven železniškega tunela v globoko preseko na železniški tir. Revez se je grozno potolkel. Ležal je s pobitimi udi na železniškem tiru, po katerem bi imel vsak čas priti vlak. Bračko se je nahajal v obupnem položaju. Z velikim naporom in trudom se je splazil s tira in je tako ušel gotovi grozni smrti. Iz neprijetnega položaja ga je rešil čuvaj, ki je slišal klicati na pomoč. Bračka so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Š Razpisano mesto. V mariborski kaznilnici je razpisano mesto oskrbnika. Dosedanji oskrbnik Jakob Pascoloti je imenovan za ravnatelja moške kaznilnice v Gradiški na Primorskem.

Š Okraden hotelir. Iz Rogatec nam poročajo: Hotelir Bauer v Gradcu, kateremu je te dni pogorel njegov hotel v Rogški Slatini, se je pripeljal v Rogatec, da bi si ogledal škodo povzročeno po požaru. Pri tem je zapazil, da so neznani tatovi vlomili v poleg stoječe poslopje in mu iz njega ukradli vso hotelsko opremo, veliko specerijskega blaga in drugih reči v vrednosti več sto kron. Orožniki tatove zasledujejo.

Pes dakel

dve in pol leta star, dober apoter in podganar ter zelo zabaven, se odda le v boljše hišo na deželi. Dobi se v Ljubljani, Mala čolnarska ulica 9.

Vsaka mati ve,

v koliki meri pospešuje dojenje uspešno rast njenega otroka. Cutu upchanosti, ki se v tem napornem času pogosto pojavlja, odpomore lahko vsaka doječa mati z uporabo Scott-ove emulzije.

SCOTT-ova EMULZIJA

vsebuje celo vrsto kri in moč tvorjajočih sestavin, ki ugodno vplivajo na kakovost materinega mleka ter učinkujejo oživljajoče in osvežujoče. Scott-ova emulzija je zelo lahko prebavna, dobro dišeča in se torej rada zavziva.

Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ovo emulzijo. Znamka »Scott«, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobroto in učinkovitost. Cena izvirni steklenici K 2-50. Dobi se v vseh lekarnah.

Borhegijska

litij vsebujoča, iz skalovja izvirajoča, naravna rudninska voda!

Ker vsebuje znatno množino ogljikove kisline in ima prijeten okus, je osveževalna in slast vzbujajoča pijača prve vrste!

Glavni zastopnik za Kranjsko FRANC SCHAUTEL, Ljubljana, Francišanska ulica. Skladišče v »I. ljubljanskem javnem skladišču Krisper-Tomažič, družba z omejenim jamstvom.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 14. marca 1912.

Pšenica za april 1912 11-64
Pšenica za maj 1912 10-84
Rž za april 1912 10-05
Rž za oktober 1912 9-05
Oves za april 1912 9-93
Oves za oktober 1912 9-34
Koruza za maj 1912 8-75
Koruza za julij 1912 8-70

Gospod

UBALD PL. TRNKOCZY
lekarnar

Ljubljani.

Na priporočilo gosp. Medic-a naročil sem bil za poškušnjo 1 zavoj Vašega »Sladin-čaja«. Ker pa je isti zmešan z nekoliko kuhanim kravjim mlekom mojemu 4 mesece staremu otroku tako ugajal, začela ga je moja žena redno z Vašim res izvrstnim »Sladnim čajem« (znamka »Sladin«) hraniti in otrok se ga je tako privadil, da bi sedaj brez njega skoro ne mogel biti. Zatorej Vas uljudno prosim, pošljite mi po četrti pošiljavi takoj še nadaljnjih 6 zavojev Vašega »Sladnega čaja«, katerega bodem vsakemu najtopleje priporočal.

Škofljica, dne 12. februarja 1912.

Odličnim spoštovanjem udani

Vinko Ogorelec ml.,
lesni trgovec.

139

?	T	?
T	U	P
?	P	?

Angleški ranglani

(površniki)

se dobijo od inventure v nekaj komadih po neprimerno znižanih cenah

v modni trgovini

741

J. S. Benedikt
Ljubljana, Prešernova ulica

Prodajalka

Spretna in dobro izveščana, dobra računarica, veča slovenskega in nemškega jezika, si želi primerne službe v mestu ali na deželi, lahko za takojšnji nastop. — Ponudbe pod »Poštenost« na upravnishvo »Slovenca«.

733

Gospodarska zveza v Ljubljani
ima v zalogi
belomesnati kranjski

semenski krompir

Sprejema tudi naročila za semensko ajdo, oves, fižol, trave in vse vrste drugih semen.

751

- Zaloga pristnih domačih vin. -

100.000

štiriletnih šolanih smrek

1000 komadov K 9- in

100.000

triletnih nešolanih smrek

1000 komadov K 5- in

se dobijo v graščini Sonnegg, pošta Ig-Studenec.

775

V najem se da

gostilna in mesarija

v »Narodnem domu« v Velikovcu.

Najemnik mora biti popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika, ter mora biti dober mesar. — Oglasila sprejema do Velike noči »Hranilnica in mesojilnica« v Velikovcu.

798

GRICAR & MEJAC

Ljubljana, Prešernova ul. 9.

Največja zaloga
zgotovljenih oblek
za gospode, dečke
in otroke. — Kon-
fekcija za dame.

Točna postrežba. 790 Solidne cene.

— Prijatelje našega lista prosimo, da agitirajo za nove naročnike. Mnogo je še slovenskih hiš, gostiln in trgovin, kamor zahajajo naši somišljeniki, a še niso naročene na »Slovenca«. Agitirajte za nove naročnike!

Št. 164/pr.

Kupim grad

ne velik; zemljišče ni pogoj. Ponudbe
»GRAD«, poštno ležeče Ljubljana. 796

806

Razpis sekundarske službe.

V deželni bolnici v Ljubljani je s 1. junijem t. l. popolniti dve mesti sekundarijev.

Službena doba sekundarija v deželni bolnici traja dve leti, lahko pa se podaljša za eno ali dve leti, če sekundarij za to prosi.

Adjutum, ki ga dobiva sekundarij, odmerjen je v prvem službenem letu z 2000 K, v drugem letu z 2400 K in od tretjega leta dalje z 2800 K. Poleg adjuta ima sekundarij prosto stanovanje v deželni bolnici.

Sekundarij ne sme biti oženjen in tudi ne sme izvrševati zunanje zdravniške prakse.

Prosilci za razpisane službe predložijo naj svoje s krstnim listom, z dokazili o usposobljenosti in znanju slovenskega in nemškega jezika podprte prošnje

do 20. aprila 1912

vodstvu deželnih dobroteljskih zavodov v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 14. marca 1912.

1878

Edino zastopstvo za celo Kranjsko

Puch-koles

druge vrste kolo . . . K 90-
finejša 110-
svetiljka 5-
prosti tek 20-
Vse kolesarske potrebščine po najnižjih cenah.
Nov cenik in lepi plakati gratis po pošti.

Naročajte novi jubilejni cenik s koledarjem

Najboljši
šivalni stroji

Pouk v vezenju
brezplačno.

Koristni lepi kroji za obleke pri naročilu šivalnega stroja gratis.
Cenik po pošti zastonj.

1912

Največja in najbogatejša tovarniška zaloga
precizijskih ur
zlatnine srebrnine
briljantov.
Lastna tovarna ur v Svici.
Konkurenčne ure
K 3-50, K 4-—, K 5-—.

Fr. Čuden, Ljubljana
urar, trgovec in posestnik; delničar družbe Union-Horlogère.

Krompir

jedilni, najboljše kakovosti, brezhiben, zdrav ter izbran, kakor tudi

semenski krompir

oddaja vedno v vsaki množini od 200 kg dalje po nizkih cenah tvrdka

Iv. A. Hartmanna nasl. Avg. Tomažič
v Ljubljani. 447

»DIE ZEIT«, zelo razširjen dunajski list, piše v štev. 2908, Dunaj, sobota, dne 29. vinotoka 1910, na strani 10 pod naslovom: Narodnogospodarska revija »Čas«. Dalje »NAŠ OTROK«: Casopis za vzgojo in varstvo otrok, Dunaj, V. letnik, štev. 2, koncem maja 1907. — Potem: »NARAVNI NAČIN ZDRAVLJENJA«: Glasilo za praktično higijeno na Dunaju decembra 1910. štev. 421, 23. letnik pišejo sledeče:

Varčne gospodinje!

Dočim daste za vsa druga otročja redilna sredstva 1 do 3 K, velja »SLADIN« ali dr. pl. Trnkoczy-ja »SLADNI ČAJ« 1 zavojček z 1/2 kg samo 50 vin. Na tisoče otrok ga zavziva z najboljšim uspehom. — Glavne zaloge v Ljubljani lekarna Trnkoczy, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkoczy: VIII., Josefstadtterstrasse 25; III., Radetzkyplatz 4; V., Schönbrunnerstrasse 19; v Gradcu, Sackstrasse 3.
Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna tvrdka. — Preizkušeno lekarniško blago. — Drogijske cene. — Mastin za živinorejce. — Telefon štev. 190.

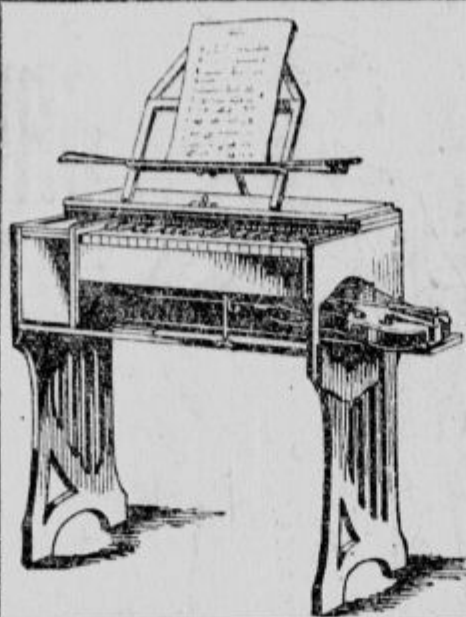
Dober prodajalec

za mokarsko obrt, v lepem kraju na deželi, se išče. Prednost imajo zakonski brez otrok. Stanovanje prosto, drugi pogoji po dogovoru. — Naslov pove uprava lista. 719

Valilnica

238

K 45 vali bolje kot vsaka kokoš. Zastonj na poskušnjo. G. MÜCKE. Pottendorf, št. 40 pri Dunaju.

Klavijolina

vijolina s tipkami in lokom, najpreprostejše igranje, nežen, dalekodoneč glas.

Interesentje se vabijo na ogled! Prospekti brezplačno! Patenti v vseh državah. 785

**Tvornica klavijolin
Bajde & Komp.**

Ljubljana, Dunajska cesta 73.

Dobro vpeljana trgovina mešane stroke

na Dolenjskem, se takoj proda iz proste roke. Kja, pove uprava „Slovenca“ pod „št. 726“. 726

S 1. majem t. i. se ouda elegantno

STANOVANJE

4 sobe, kopalnica, obilna pritliklav hiši št. 2, Slovenski trg.

Pozve se lahko v odvetniški pisarni dr. Krisperja, Isfolam. 746

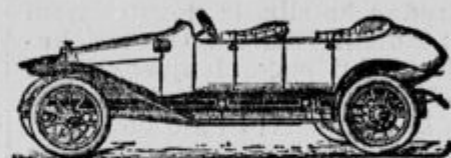
Dinamo stroji, elektr. motorji. Naprave za elektr. razsvetljavo in prevajanje elektr. sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektr. železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst. 1927

Elektrotehniška delniška družba preje Kolben in dr. Praga-Vysočany

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektr. strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje. Odliki iz Siemens-Martinovega jekla, ameriška kujna litina iz lastnih velikih livaren in jeklaren. Za vele- in malo obrt.

Naznanilo!

Cenjenim športnim krogom, kolesarjem, motoristom, imetnikom avtomobilov, podjetnikom motornih in strojnih obratov, si dovoljujem vljudno naznanjati, da smo ustanovili iz moje sedaj obstoječe tvrdke Karel Čamernik javno družbo, katero bomo vodili odslej pod imenom

Karel Čamernik & Ko.

LJUBLJANA. Dunajska cesta 9-12. LJUBLJANA.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in vsemi posameznimi deli. Avtomobilna garaža in mehanična delavnica.

V družbo je stopil gospod Oton Wolf, znani avstrijski avtomobilni dirkač, strokovni učitelj za avtomobilna vozila, dolgoletni prvi monter v oddelku za motorje in avtomobile pri tvrdki J. Puch, akcijska družba v Gradcu.

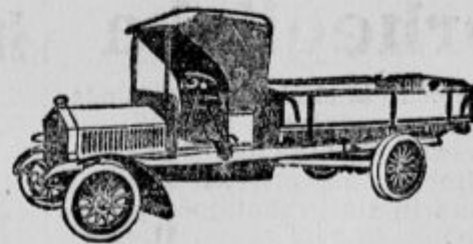
Družba bo razpolagala z vozili in blagom le prvovrstnih tovarn, z najboljšimi delavskimi močmi, tako, da ji bo mogoče vsa izročena dela izvršiti strogo solidno, ceno in odgovarjajoče vsem strokovnim predpisom.

Medtem, ko izrekam najtoplejšo zahvalo za dosedaj in v tako obilni meri izkazano zaupanje, prosim, da p. n. športni krogi to zaupanje preneso tudi na sedanjo tvrdko.

Beležimo

z odličnim spoštovanjem

Karel Čamernik & Ko.

682

Kranjska deželna banka v Ljubljani

v deželnem dvorcu
vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %** brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 %** komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 %**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Krauska.

Uradne ure za širanke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.